

SIVILOMBUDSMANNEN

Drammen fengsel v/ fengselsleder Runar Jensen
Eirik Børresens Allè 20
3015 DRAMMEN

Senter for rusforebygging v/Siri Kolseth
Postboks 177
3001 Drammen

Vår referanse
2016/832

Deres referanse

Vår saksbehandler
Mette Jansen Wannerstedt

Dato
16.12.2016

Svar på oppfølgingsbrev fra Drammen fengsel

Det vises til deres brev fra Drammen fengsel mottatt 30. november 2016 og brev fra Drammen kommune, Senter for rusforebygging mottatt 1. desember 2016. I de to brevene orienterer fengselet og helsetjenesten om oppfølgingen av anbefalingene gitt av Sivilombudsmannen i rapport oversendt 31. august 2016. Rapporten bygde på Sivilombudsmannens forebyggingsenhets besøk i Drammen Fengsel 24.–25. mai 2016.

Generelt om oppfølgingen av anbefalingene

Fengselet synes å ha gjennomført en grundig oppfølging av besøksrapporten på en rekke punkter og har gitt en god redegjørelse for dette arbeidet i brevet. Det konstateres at Drammen fengsel har iverksatt en rekke tiltak for å følge opp de anbefalingene som ble gitt i besøksrapporten. Sivilombudsmannen merker seg at Drammen fengsel har sett på flere av anbefalingen sammen med bl.a. kriminalomsorgen region Sør. I det videre vil Sivilombudsmannen knytte noen merknader til enkelte av anbefalingene.

Situasjonen for kvinnelige innsatte

Sivilombudsmannen merker seg at Drammen fengsel sammen med region Sør la frem et forslag for KDI om en mulig løsning der kvinner og menn kunne sone i separate avdelinger i Drammen fengsel, men at forslaget ikke ble tatt til følge.

Videre ser vi også at det i Statsbudsjettet for 2017 fremkommer at: *Kvinne plassene ved Drammen fengsel skal avvikles når avd. G ved Kongsvinger er klar for å ta i mot kvinner.* Sivilombudsmannen ser positivt på at kvinner og menn ikke skal sone sammen i Drammen fengsel.

Sanitære forhold

Når det gjelder innsattes mulighet til å bruke toalettene ved behov, uansett tid på døgnet, merker vi oss at innsatte frem til toalettene er installert på cellene må være forberedt på å bruke dobøtter deler av døgnet. Toalettene er planlagt ferdigstilt inne august 2017.

Sivilombudsmannen ser utfordringene fengselet skisserer dersom innsatte skal kunne låses ut på natt og kveld, og at midler for å kunne løse dette frem til toalettene er på plass ikke er blitt prioritert i sentrale bevilgninger. Vi fastholder imidlertid at innsatte som trenger å gå på toalettet skal ha mulighet til det, uten utsettelse, også om natten. ¹

Kommunikasjon og språk

Sivilombudsmannen merker seg at Drammen fengsel har tatt en rekke grep når det gjelder innkomstrutiner, herunder kartlegging av selvmordsfare. Gode mottaksrutiner på et tidlig stadium etter innsettelsen viktig for å identifisere særlig behov og avdekke eventuell risiko for selvskading, selvmord, vold, trusler og andre forhold av sikkerhetsmessig karakter.

Når det gjelder kommunikasjon med utenlandske innsatte understrekes viktigheten av å bruke tolk slik at den innsatte har mulighet både til å forstå de informasjonene som gis og at fengselet har mulighet til å få den informasjonen de trenger. Det er forståelig at tolk ikke alltid vil kunne tilkalles i akutte situasjoner. Vi merker oss at fengselet legger til rette for at det skal stilles spørsmål om behov for tolk i innkomsten og at bruk av tolk skal loggføres i KOMPIS.

Fengselet oppgir at de ikke ser noen grunn til at medinnsatte ikke skal brukes som tolk for hverandre når det gjelder «dagligdagse spørsmål og informasjon». Sivilombudsmannen understreker her at funn under besøket gir grunn til å påpeke viktigheten av at fengselet er bevisst risikoen som kan ligge i denne type tolkning og at det utøves med forsiktighet.²

Aktivitetstilbud og fellesskap

Når det gjelder aktivisering av de innsatte, beskriver fengselet sine tiltak på dette området og vi merker oss på denne bakgrunn at fengselet arbeider målrettet for å gi de innsatte et bedre sysselsettings- og aktivitetstilbud. Sivilombudsmannen noterer seg at fengselet opplever klare ressursmessige og bygningsmessige begrensninger i mulighetene for å sikre åtte timer utenfor cellen for alle. Dette er et forhold som Sivilombudsmannen vil fortsette å ta opp overfor overordnet myndighet.

Kontrolltiltak

Når det gjelder kroppsvisitasjon vil Sivilombudsmannen fastholde anbefalingen om at kroppsvisitering bør gjennomføres trinnvis, ved at den innsatte får tilbake klær til overkroppen før plagg nedentil fjernes.

Helsetjenesten

Helsetjenesten gjør rede for sin oppfølging av anbefalingene fra Sivilombudsmannens rapport. Også her vil vi kommentere enkelte av anbefalingene.

---

¹ Den europeiske torturforebyggingskomité (CPT): *Report to the Norwegian Government on the visit to Norway carried out by the European Committee for the prevention of Torture and Inhumane or Degrading Treatment or Punishment (CPT) from 18 to 27 May 2011, CPT/Inf, s 23.*

² Ref. Kriminalomsorgen, *Utenlandske statsborgere i kriminalomsorgen. Håndbok for ansatte, 2015, s 73 – 74.*

Vi merker oss som positivt at helseavdelingen og fengselet har fulgt opp anbefalingen om at alle henvendelser fra innsatte skal behandles med fortrolighet.

Vi merker oss også at helsetjenesten har innført skjerpede rutiner når det gjelder gjennomføring av inntakssamtale og at all innsatte skal bli spurt om psykisk helse/tilstand, rus og søvn. Det oppgis også at et kartleggings skjema der blant annet oppfølging av selvmordsrisiko blir diskutert.

Helseavdelingen oppgir videre at tolk ikke benyttes rutinemessig i inntakssamtaler da det fortsatt er vanskelig å skaffe tolk på svært kort tid. Videre oppgis det at helseavdelingen vil ta kontakt med fengselsledelsen for å utarbeide felles rutiner for bruk av tolk.

Sivilombudsmannen ser positivt på at helseavdelingen i sitt svar oppgir at ansatte og innsatte ikke benyttes som tolk i helsesamtaler/- konsultasjoner. Funn under besøket gir imidlertid grunn til å understreke risikoen ved å bruke betjenter eller innsatte som tolker i samtaler med helsetjenesten (ref. fotnote 2).

Avslutningsvis takker vi for orienteringen om de endringer fengselet og helsetjenesten har iverksatt etter Sivilombudsmannens besøk. Med dette avsluttes oppfølgingen av besøket til Drammen fengsel i denne omgang. Et eventuelt nytt besøk vil kunne bli gjennomført når Sivilombudsmannen vurderer dette hensiktsmessig.

For ombudsmannen

Helga Fastrup Ervik
kontorsjef

Mette Jansen Wannerstedt
seniorrådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet underskrift.